

Jámborné Balog Tünde

MEDVETÁNC

[LÁTTAM, HOGY KÖZELEDIK]

2025-07-04 | LÁTTAM, HOGY KÖZELEDIK, PRÓZA

... különös, nagyon különös lett a nyárelő, mióta Kója elment. Egyszer hétágra süt a nap, másszor hólepkéket táncoltatnak fagyos szélrohamok, éjszakánként zölden lángoló tűzgolyók kergetik egymást süvítve a tintafekete égen, de zuhogjon zápor, vagy szűrja szememet szaharai homok – most már a Vezúv korma is –, hol az Ótemplom, hol a Landesmann malom felől bukkán föl a túloldalon egy-egy ismerősnek tűnő alak, fittyet hányva az időjárás anomáliákra és a távozása óta eltelt időre (évekre? évszázadokra?), én meg csak állok a kapuban Kójára várva, hogy

láthassam, ha csupán egy pillanatra is, de mindig mások jönnek, másokat vet partra a mélyből az elásott holtág medrében örvénylő homokfolyam, a Vizes utca Styxe: fél évszázada elfelejtett tanítványomat, és mostanában a Sóvidéki Festőt...

kíméletlenül

Józsika ott gubbasztott az áruház parkolójára néző kirakatablak betonpárkányán a kilátástalanság homályába burkolózva, csak bibircsókos orra virított messziről, mint egy rózsaszínű karfiol – vagy inkább bazsarózsára hasonlított? – elmosódott orcája közepén. *Borvirágos orrként* emlegették a régiek, holott bőrbetegség, és nincs köze az alkoholhoz, olvastam gyerekkorom egyik végtelenbe nyúló nyarán Édesvica verandáján a Pallas Nagylexikon aranycirádás kötetében; valamikor latin nevét is tudtam, de elfelejtettem annyi mással együtt. Mikor Kója átment a túlsó partra, elvitte magával szavaim javát, a többit azóta az Idő rostálja válogatás nélkül, kíméletlenül. A *gnóm* például csak véletlenül maradhatott nálam, a kincset őrző groteszk törpék másik neve, akikbe évtizedekkel ezelőtt botlottunk bele Kojával Salzburg barokk szökőkútjai körül, torz vigyorral időmart márványarcukon. Ez a grimasz ült ki a hajléktalannak tűnő öregember – nagyra nőtt törpe? – ábrázatára is, már ami látszott belőle kivirágzott orra körül, amikor a közelébe értem és észrevett. Homloka ráncokba gyűrődött az erőlködéstől, míg végre megtalálta, amit keresett, és meg-megbicsakló, reszelős hangon megszólított: *Ugye, maga... maga az a tanárnéni? A Rajztanárnéni! Aki engem tanított...* és vérerekkel körülhálózott ártatlan gyermekszemével sűrgetően nézve rám azzal folytatta, hogy ő kapta az első díjat azon a pályázaton, *nem emlékszik? A Medvetánccal nyertem. Az én rajzom lett az első... Én vagyok az, Józsika!*

Nem emlékeztem Józsikára. Öreg tanárral gyakran megesik, hogy járókelők köszönnek rá az utcán, de nem tudja, tanítványa volt-e, aki megállítja, és megkérdezi, hogy van? Arca is, hangja is ismerős, de a név már nem jut eszébe, vénülő agyának rostáján kihullva szétporlik a múlt. A megszólítás nem bizonyít semmit: a velem egykorú Gizike is tanárnéniz, pedig Koja munkatársa volt az építő cégnél, és minden találkozásunkkor elmeséli, mit kérdezett tőle Koja egyszer, amikor meglátta őt biciklin bideregve, egyik kezével a kormányt, másikkal a piacon vett söprű nyelét szorongatva: *Nem értem,*

Gizike, hogy mért nem arra ül rá?, bökött a söprű felé halálos komolysággal, és a csuparác öregasszonyt ma is rázza a nevetés az emléktől, én meg zsebkendő után kotorászok, mint mindig, ha Koja fanyar humorára emlékeztet valaki.

Álltam a bevásárló kocsival a sűrűsödő homályban, hallgattam az elsődíjas rajz lelkendezve előadott történetét, egy félresiklott élet legnagyobb sikerét, *a kincset*, amit tudata bányamélyére rejtve őrzött, és most elővett, miközben a lebukó nap búcsúsugara glóriát festett feje köré, én pedig próbáltam felidézni az eseményt, elhelyezni dátum és hely szerint a múltó idő táguló terében. Ott örvénylett körülöttem ötven rajztanítással töltött évem, és a sok száz elfelejtett gyerekarc kavargásából kivillant egy-egy ismerős, a nyolcesztendő Annamária, aki *a ködben álló rózsaszálat* választotta a *papagáj-hajnallal*, vagy a tatáros szemű Marcell az *ondolálva van a farka* malacokkal, de Józsikát nem találtam köztük, és a sötétedő eget eltakaró, suhogva repdeső ezernyi gyerekrajz között sem leltem rá arra az egyre, amelyről a nehézkes öregember megdicsőülve állította, hogy odarajzolta a láncot és a széplányt is a táncoló medve mellé, ahogy az általam felolvasott versben állt, bár a költő nevét már elfeledte.

Hogyne emlékeznék egy első díjas rajzra, ma is látom magam előtt, mondtam ki végül, pedig nem szeretek hazudni, és összekotortam az összes nálam lévő aprópénzt: *Igyon egyet a sikerére, Józsika!*

Azóta többször belebotlottam az idő labirintusában tévelygő Józsikára, és minden alkalommal újrhallgatva élete legfontosabb eseményének történetét megjutalmaztam az érte járó díjjal: két doboz sör árával, amit tiltakozás nélkül zsebre vágott, de a fagyokkal és kánikulával ismét vegyesen riogató tavasz idén nem csalta ki a kopár parkolóba, és úgy látszik, a nyárelő is adós marad vele.

... pedig nyilvánvaló, hogy valami készül, érezni a feszültséget a levegőben, a némán hömpölygő nappalok után különös hangok verik fel az éjszakát: marakodó kandúrok üvöltenek a felpúposodó kocsúton és a lágyan turbékoló gerléket elűző örvösgalambok hörgő rikácsolásának szüneteiben lánccsörgés, medvebrummogás hallik és a Lány nevetése, aki örökre tizenhat maradt, míg én lám, hogy

megöregedtem, de mikor Kojával Isztambulban láttuk azt a rongyos suhancot szőre hullott, fogatlan medvéjével felszállni a csörömpölő villamosra, még velem volt, csak mikor Koja itt hagyott, vitte magával a túlsó partra fiatal, nevető másomat...

kékszőrű medvét láttak

Medárd hajnalán aztán nagy robajjal ledőlt a tetőtéri szoba sarkában felrakott könyvtorony, vitrinemben fejre álltak a kék agyagból gyúrt, feketére égetett kis medvefigurák.

Állítólag földrengés okozta, itt volt az epicentruma a hármashatárnál, a felszín közelében, és kóbor, kékszőrű medvét láttak az egyik faluban itt lent, délen is – én azonban tudván tudom, hogy a Maros elásott holtága mozgolódik, Styxünk a Vizes utca mélyén, talán Koja üzent valamit odaátról, vagy a Sóvidéki Festő, akinek *Medvetáncánál* nyílt ki egy padlóra repült katalógus, ez nem lehet véletlen, itt festette húsz éve a Maros-parti Konstantinápolyban, ahol folyónk, felduzzadva a Küküllők és Korond-pataka vizétől, kitört a hegyek közül és a városomat övező lapályon erekre bomlott valaha... Vajon akkor is sós lett a Maros vize, mint most, hogy a sóbányákon zuhog át a víz? Attól virágozik nálunk sziksó a part menti földeken?

A sóvidéki festő régi *fazakascsaládból* származott, kölyökkorában kis agyagmedvéket gyúrt, napi hatvanat, s apja csak azért engedte el a művészeti líceumba, hogy ezután százhuszat csináljon, ámde ő festő akart lenni, és az is lett, dörmögte el egyszer Kojának poharazás közben egy helyi mecénásnál elköltött vacsora után, azon a nyáron húsz éve, *Medvetáncának* születése idején.

Ők ketten Kojával félszavakból is értették egymást, noha csak életük delén túl találkoztak, ám ifjan egyikük a Duna-deltában nádat vágva raboskodott, másikuk Oroszlány hírhedt 18-as aknájában vívta láncrea fűzve a széncsatát, így aztán az öregkor küszöbére érve volt miről hallgatniuk egymás között.

... közel a nyári napforduló, a túlsó part, az utca szemben lévő oldala estére benépesül, rég elfelejtett szomszédok imbolyognak a két sarok között elhomályosuló szemem előtt, csak akit várok, Koja nem jön ma sem, pedig a Sóvidéki Festő is ott

sétál sötétkék medvéjével (messziről jött, Korond tengersós pataka mellől), és mintha még hunyorítana is felém vak bal szemével, végül Józsika tűnik fel utoljára, látom, hogy közeledik, ám a távolság nem csökken közöttünk, sőt, egyre nő, és halványuló, végül ponttá zsugorodó alakja beleolvad a hirtelen lezuhanó éjszakába.

kép | vecteezy.com